

BALSAS.

Lietuwiszkas Balsas iszeina 3syk
ant mėnesio.

Kasztuoja ant metu 2 dorėlu, o Auro-
poje 3 dorėlai. Atskiras numeris 5 c.

Už colį apgarsinimu ant metu 10 do-
rėlu, o wieną sykį garsinant 20 centu
už kožną eilutę.

Rėdytojas JONAS SZLUPAS,
SHENANDOAH Pa.

Insteigta 1876 m.

AGENTURA PIRKIMO NAMU, SAUGO-
NES NO UGNIES IR KOLLEKTAWONES

C. W. DENGLER,

115 N. M'IN ST. Shenandoah Pa.

DUONOS IR WISOKIU PYRAGU
(PIES. CAKES IR PRETZELS)

o taip-gi ir citsokiu „candies“

galima gauti labai pigiai pas mane, ateikite!

R. Winter,

No 25 S. Main St. SHENANDOAA.

A. Abramaitis & H. Bubelis,

Drapanas darome aut apsteliwimo isz materijos naujai
isz pabrinko iszėjusios, taip-gi parduodame wirsutinius ir
apatinius marszkinius, skrybeles, kalnėrius, petneszas,
skeptaitos szilkines ir linines, pokaklinius paraiszezius, ir
penezniskas. Ateikite, brolai, pas mus pirkti!

210 S. MAIN ST.

Namuose Karpaucko SHENANDOAH PA

PIGIAUSIA WIETA PERKANT

naminius daigtus, Siuwimo **MASZINAS**

WARCONUS, PIANO IR GRABUS

pas WILLIAMS & BROS,

13 Main Street, Shenandoah Pa.

LIETUWIU SANDARBYSTOS KROMAS

parduoda geriausius tawornus už pigiansią prekę. Nėkur
pigians neparduoda miltu ruginiu ir kwietinin, mėsos,
muito, kawos, deszru, kraknolo, tabako, rezinku, agurkn,
stiklu, torėlku durbiniu diapannu ir tt. Eikite ir pirkkite
wisę sąrbystos krome! Imokantis lietuwis už akeiją \$ 10
stojasi sąwaldytoju krome. Nepamirszkite wietę!

E. CENTRE UL., arti Lehigh Valley geležinkeldwario,
SHENANDOAH PA.

MARTYNAS JANKUS BITENUOSE

yra agentuL. Balso dėl Liėtuwos. Už tai užmarėnai, no-
rėdami gauti Balsą ir kningas, kreipkitėsi prie jo, raszy-
dami po adresu: M. Jankus, Bitėnai. p. Lumpōnai, Ost-
preussen.

J. H. POMEROY,

ADWOKATAS,

SHENANDOAH PA.

Office: namuose Beddallo

LIETUVIŲ RASZTAI IR RASZTININKAI XIX SZIMTMETYJE.

(Tęsa.) Apie „Wytolorandą“, iszėjusią 1881 m. Poznaniuje liet. iszguldyme, gramatose jo randame szita kę: As z iszduotu ant Wytolorandos 600 markiū nękados nesu. rinksiu, iksziol sugryžo man 257 uarkęs tiktai o isz 540 ekz, Wytolorandos didesnę pusę jau szalin. Naudojo mano procios waisius drukorius ir kuningiuinkai; asz už nekuriuos iksziol ekzemplorius nei sawo piningu neapgawau, o galausiai drukorius nusipirko nuo manęs 30 ekz. po 1 markę, t. v. už 30 markiū be gędos. Perkantysis moka piningus ne iszlaistojui, tiktai tranams, kurie swetimos procios medu eziulpia. — „Atspaušta 520 ar 540 ekz. Arkuszas atspaudimę kasztawo 25 markes, be broszurawimo, korrekτος ir kitu kasztu. Drukorius nuplęszę manę be malonęs, bo už susiuwimą tiktai užmokęta po 20 fenigiu už ekzemploriu. Tai baisybę! Perstojau tikeci, bo nebutu už tuos piningus atspaudinę daugiaus ekzemploriu negu buwo susznekęta!...“

— „Kaip tik Wytolorandą atimsiu, mislyju wël wieną giesmelę duoti kur spaudinti apie K a s t y t i r J u r a i t ę, kurią surasziau isz padawimu lietuwiszkos gentęs, nekurdar nespauzdintę; bet noriu prie tos randos mažuimą ir etymologiszku priwedžiojimu apie liet. kalbos perdirbtus slawiszkosse romaniszkosse ir germaniszkosse kalbose žodžius, kaip ir apie sudętinę lietuwiszkos kalbos su ję pradiniis gawaiis [elementais] ir galuėmės. Ketinu tą siuwinęli apierawoti mieganęziai gywatę (żywatę) lietuwiszkos gentęs lietuwiszkaui raszalytiszkaui sąlydai, mažu pabudins žmones geros dwasęs i darbą ir pagimids tikra lietuwiszku rasztiniku wienybę“.

„Pas manę atsitiko didę atwaina. Pramžius parleidę ant manęs užplaukti neiszpasakytiems silwartaus isz szalies prilikimu! Negana to, kad asz pats jau no poros metu sergu užkietęimō widuriu liga, iszplęszę dar man naujan. sięją arba janniausięją, braugiausięją ir maudagiąsięją atžalę Mıldutę, melausięją dukreę trylikos mėnesiu senę! Tuomi užgawimu ir mano ligą padidino. 10 dieų szio mėnesio (lapkritys 1884) bus jau trys mėnesiai, kaip palaidojau sawo gywasties ir nesumertelnystęs dalelę. Dabar jau man buwis eziomai nemięlas! dabar noręziau lękti ant kraszto szwieto, nesa ilgu man ant kožnos wietos, o isz ten gal wël trokszeziau lękti pas sawo dukreles kapeli arba dwasioje pas sentęwius musu ant Anapielaus!“ Tuomi tarpu jis raszinejo i Ameriką sziaurinę ir pietinę, o ir in Australiją iszsjautodamas apie iszlygas gywenimo, klimatą ir tt. „Iksziolci gawau daug žiniōs apie žiamę Inkas'u Peruwijoje ir kaip raszo man susilenkinęs žiamintis - lietuwininkas, naturalistas, o dabar konserwatorius biblijotękos akadēmijos Krokawoje ponas Jelskis, kad ten wienos dienos kelonęje galima rasti wisus europęjiszku orus arba klimatatus, kurs esąs wietomis habai sweikas, o žmonęs sweziauni kaip retai kur ant szwieto, netaip kaip sziaurinėje Amerikoje. Jis jau nurodo man, kur asz galęziau apsigyweni ir užmanę man insitaisyti dielinęzię garinę, nors mažę perkelamą isz wietos i wietą. Jis nurodę jau man ir prawardes Peruwijonu, kurios skamba isz lietuwiszko, k. a. Controvas ir tt. aplink Pinpingas. Jelskis newelyja man traukti i Braziliją. Asz labiausiai i sziaurinę Ameriką neturiu aukwatos traukti dėl bjauriuju tworū, kur gospadoriai turi sawo laukus apsitwarstyti ir dėl sunkiosios, o bjauriosios angliszkosios kalbos. Ta su musiszka tik menkoje dalyje susigencziuoja, bet szpaniszkoji yra wisai artimoje gentystęje, wietomis žodžiu geriaus pritiinka prie lietuwiszkuju negu jos motynos lotyniszkosios

kalbos... Tik man nesmagu be lietuwininku gyweni; o sziaurinėje Amerikoje, kur lietuwininkai gyrt apszęziai, kę asz weikeziau! Anglu kasti negudu. Padarikęse (dirbtuwęs) ranku darbo atlikti neistengiu. Krową koki isitaisyti be angliszkos kalbos negalima! Kę-gi davyti? Kad butu lietuwininku nors tiek kiek Prusuose, galęziau bandyti laikraszti iszleisti, ale dėl tos saujetęs neprinoksiu ir wienos gazietos per daug... Gružti po maskolumi turęziau wisu rasztu ir kningu iszszadęti pirmiausiai, o potom klioniotiesi lūpikams... Ne! negalu ten gryžti!“ — „Kanda butu žiamę pažadęta, nesa iki 300 akru dowamai galima gauti, ale tas klimatas gandina manę, nęsu sako, kad wawara karszta o žiemą szaleziai per asztras“... „Isz Limos raszē man wienas lenkas, inžineris Peruwijoniszkas is at-saką, duodanti daug mislyti, nęsa isz dalies giria isz dalies peiku man žiamę. Jis sako: „Isz tiesos isz wisu respubliku Amerikoniszku, kur žmogus luosas kaip pauksztis, kur žiamęs yra ikwatei ir dowamai, kur kasyklu lōbingu auksiutu ir sidabrinu nestoka, kur žmonęs padorus, ger-sweziauni ir eiwilizawoti — tai be abejojimo žiamę senō węs Inkasu, o szįdien Peru. — Peru buwo seniaus tikru Eldorado, apie karią poetai ir pilozopai dawawo ir skelbę; bet szįdien turi sawo ale, tai yra: nerędą, karę namini, neisutakęjimą su gywasezia ir turtu, diebėjimus žiames, geitonių drugi, soroczę (wtwtros.), wertugas (tai beu didieji worai?) ir kitas iwarias klaudes. Bet wiskas tai podraug nękne... dėl lenko minetimi lietuwininkiszkos twnty bęs — suprantama kaip pats wienas pasileidžia ant iszbujojusiū wolu — styla Kraszko — bet kas turi pacię, mazus kudi-kius, tas turi gerai apdumoti ar werta apleisti sawo žiamę dėl jieszajimo geresnęs dalies uz maritu... Kas tiesu nesmagu tęwyneje ar po Prusu ar po maskolumi, bet wis žmogus tarp sawiszkiu ir turi kam pasiskunsti ant netikusiu losu ir, nors będoje, gywenasi su diewu“... Tolaus jis liepia man apie Peruwiją pasiklausti Warszawoje lenko Stolema, no, kurs buwęs sinstus kasztu growo Branickio i Peru, kuris su Jelskiu dang žiamęs (Peru) apwaziņęjęs ir „už stebaklingos kolibrius mokęta jam po 1000 franku [?!]. Ir tas Stolemanas perwaziņawęs skersai žiamę Peru ir plaukdamas upe Amazonka i Europą matęs naują kępeziū lenką, kurs prasęęs no Stolemano, kad jami parodytu koki lenką su eńnergija ir mokslu i pagelbę... Nękad nepagyriau, kad lenkas emigrawotu i Ameriką, bo szaka no medžio nukirsta wisad turi nudziuti ir tt.. Nekožuas iszeis su garbe kaip Domeika ir net su skatiku ir, galima sakyti, kad Domeika stanawija skirtumę“. Tolaus sako, kad yra ten keli inžinieriai lenkai su kontraktais, kurie augsztas wietas užnę; taip p. Habich yra direktoriumi iszkalos kalninęs Limoje per jį uždętos. P. Folkierskis esąs džiakonu fakultęto; p. Wakulskis inžinieriu ir propesoriumi ir tt. Sako, kad jie nemislyja ten pasilikti ir nori traukti namon, kad tik rudas jiemis piningus prigulinczius iszmokętu ir nei wienas nemisęs naturalizacijos. Kaip rodosi, tai tie wisi ponai nubęgo tik piningu pasiplęszti ir yra wisi monarkistais! Sztai pabaigi oryginawiszka: „Oto j-st zdmie osobiste, ktōrego bynamniej nienarzneam nikomu. Tam, gdie tas niema, wydaje się z daleka, że jest lepiej, a tymczasem wszędzie to samo, wszędzie te same kłopoty i niepewność. Ta w A neryce, kończąc powiem: kto ma żykę do rądu i jaki taki kapitalik, to z pewnością nie źle stanie i czasami przyjdzie do fortuny, ktōrej żyjąc z serca Przechocnemu Litwinowi etc. Tas lenkas netek manę nugandino jęki-mais, kiek pridawę noro ir dęsos ant traukimo tenkur in szaltęsni orę — kur kitur. Asz apie tuōs kolibrius jau ir taip seniai sawawau, bet dabar dar labiaus ukwata pagawo. Seniaus dumojau, kad tas pauksztelis daugiau-

siai vertas kokia 50 franku, o ezia sako pons inžinieris, kad net iki 1000 franku už vieną puiką mokėję Stolemnia! Tai-gi dangaus sawo gywastyje neuorėczian nėko turėti kaip tik tris swaras kolibrū! Ar žinote, kiek ant swaro reikia? Tuju mažausiuju reikia ant masu swaro 853 kolibrū!!! Trys swarai butu atswerti su 2559 panksztelais!!! Po 100 franku tiktai rakuojant jau be kaszu gaudymo [karsai nesunkus yra, kaip naturalistas Jundzilas musu sako] 255900 frankū!!! Ką?! ar negražu skaityti? — Na, idejadas ir sawwylyones atmetant, wis galima rakuoti, kad per metą galima tu panksztelu sugauti koki pusszimti menkia menkausia, o prieg tam galima dar ir kitoniszka pramsla rasti, tai-gi budu mirti arejėtu, jei tiktai sweikata neapleista žmogaus”.

Tuomi tarpu musu Wisztelauckas atsilankė Lietuvoje Prusu 1884 m. „Asz žinojau isz diewo malonės, kad ir man [kaip Szlepui] atsitiks, atsilankant senuose Prusuose per sekmines, užklapatyjimai no taip wadinamu tarpu waldžies, o ir atsitiko. Žandarai mane waikėsi net iki Smalininku ir norėjo už Kuokszi stumti, bet kadagi asz turėjau mano attestus, ir tuos sulyginu waktuistras su attestais mano pamihjos no Kauno ir isz Kauno, tada iszpažino sawo pabindimą. Nemačyjo jiems nurodymas, kad mano amžis su metais Kuokszeio nesutinka, kol attestai atszwiefė teisybę, o ir pažystamu Smalininkuose turėjau, tarp kuriu ir wieną žandų pažinau”. „Suėmęs, žandaras, kaip rodosi norėjo mane meszkoriais atiduoti. Denuncijantu buvo wienas, kaip rodosi lietuwinukas isz Bitėnu, wardu 'Naujoks', kurs drauge ant garlaimio wažiawo i Smalininku”.

T. b. d.

KAS MUS GAISZINO.

(Tasa.) Nupirkti wergai warosi eilėmis suriszi: sustato bent 10 žmonių szalymais, ant sprando ju uždeda kartį ir kiekwieną už pažascziu priveržiu prie tos karties. Tokiu budu warydawo tutoriu nupirktaus Lietuwos wergus per tukstanczius mylu isz turgawietės i turgawietę, isz miesto i miestą, kolui neparduodawo kitiems, patys gerai uždrebę. Tutoriu žiamėje daugybe brwo lietuwiu, nės tas „laworas” ten labai buvo pagirtas. Mikolunas kaŭba: „kaip iszswėsdawo wergus ant turgawietės dėl pardawimo, tada szaukdawo pardawėjas: pirkkite, szitie wergai naujausi, ledtik nebuklingi, tik dabar atwežti isz karaliskos tautos, o ne isz Maskolijos!” (1 dalis) „Maskoliszkoji giminė-gi, sulyg žodžiu Mikolono, pas juos (pas tutorius) skaitėsi pigi, kaip wiftowilai ir apgawikai”.

Nėra ko daug sznekėti apie gywenimą musu brolu, parduotu i swetimas szalis, tarp netikruju. Wyr'ai ir senos moters buvo statomos prie sunkiuju darbu, žaikomos kuginiuose, kur nuogi gulėjo sziauduose. Waldytojas tokiu su žmogaus weidu galwiju rupinosi apie ju užtaikymą tik tiek, kiek brangus dėl jo buvo užmokėti piningai ir kiek buvo jam reikalingas darbininkas. Gywenimas newalninku swetimame kraszte užleisdawo ant ju debesius pikecziausiu ligu, kurios szimtais krėtė be jokios pagėlbos ir palaubos musu žmones. Kitoniszka eilė sutikdawo jaunus musu mergaites ir bernyczius: „Mergaitės gražios, szneka akyweizdas ludytojas, musiszko kraujo perkasi kaip kada už tiek aukso, kiek jos paczios sweria*”). Taip megdawo „Tutoriai ir Saracina” musu skaisezias dukteris. Žinomas yra daigtas,

jogei pasekėjai Mahometo weda po daug moteriu (polygamij):. Į burį ju pacziu (harem) pakludawo ir musiszkes. Jauni bernycziai tarnaudawo prie „haremo”, dėl to juos iszromydawo (eunuchai); kartaus likdawosi jie eikwojami ir dėl nuraminimo lytiszko pageidimo karsztu wyru Azijos. Szis budas dar neisznyko lyg szjadien.

Apie sunkybę neluosybės tegul skaitytojas pritaria isz žodžiu paties tokio nelaimingo, kurs, esant Mikolunai tuoczės Taurydoje, jam iszrokawo priesz iszwažiawimą ant turgawiecziu Azijos.

„Tuoczes wiens isz musu (parduotas wergas) pajudintas nuogriutu musu apžwalgytu ju, weizdėdamas man akysna isztarė už wisus sawo draugus, sako Mikolunas: „Nėbėra ko jau, malonusis draugai, siekwartauti jums apie mus, iszwežamus wergus. Nors ant werksningo ir kartaus mės iszeiname kelo, palikę maŭonią tėwynę ir persikeldami ten, isz kur jau nesugrižszime; ir uors sunkiaus darosi mums, kuomi tolaus iszweža no jos rubežiu; bet lengwiaus iszskentėti tą paskirtą likimą, nės musu ezion daug iszwažiuoja. Ir negeresniame buwime paliekame mės ezion, Taurydoje, musu sužymėtus ir subjauritus brolus. O-gi ir tėwynėje, kaip mės gerai žinome, nelengwesnį gaŭą datyria musu artimieji, kuriuos regėjome užmuszamus, nukirstus, walkiojumus su iszmarstytais sąnariais, be gaŭwu.... Tiesa, ramiau butu nukentėti szias wisas kersztymbes, jeib tik nusibagti ten, kur guli musu tėwai, negu dabar liktie atplėsztais no namu diewo musu ir no kapu senelu.... Bet prakeiktas likimas stumia mus prie narsesniu kancziu: reiks wisą apleisti ir atsizadėti no wiso, ir jusu waitojimai, gailistis numirs dėl musu. Didesnė baimė mus apsziauczia, kad pasilikusiuju tokia pat nesutiktu eilė; kad ir jus kadawors nepaklutumėte ant sztu pildurio omeziu akrotu, iszwežancziu mus ir itant musu wisa tauta neiszgaisztu, taip didžiai gaiszdawo sawo kraują. Ir reikia labai to bijonesi, jeigu tolaus jus turėsitėsi įstatymu, natkinancziu mus ir wedancziu wisus i pražuti!”. Tolaus tas wergas užkwieczia Mikoluną prikabinėti karalų prie isznaiknimo wisoku nedorybiu, drauge ir wergijos. „Užkeiknė tawę wardan diewo mės newalninkai, dabar tik pajutę wisą brangumą tėwynės ir luosybės, kurias mės pragaiszinome, idant su tawo pagėlba stotu musu wergai ir kanczius už paskutinę užstogę dėl maŭnausios tėwynės!”. Kad jis tai isztarė, kaŭba Mikolunas, gilai wisas putawo iszbalęs, drebėdamas. Bet kupecziai apkauste jį ir jo wisus draugus geležies panczius, subruko ant akrotu, kurie greitai iszgiszawo isz musu akiu ruke ptaezinju mariu”.)

Sanku buvo lietuwiams gywenti žiamėje tėwu sawo po waldžia atėjunu. Name ir laukuose kentė jie badą, szalczius ir panėkinimą. Negana to: kasdieną jie laukė ateinancziu urėdo, kurs atplėsz tėwus no waiku ir waikus no tėwu, parduos ant turgawietės, idant amžinai wargti swetimuose krasztuose ir ant gaŭo mirti be žodžio ramybės, be pasztyros. Nejaugi nebuwo tuoczės teisingu žmonių, užtarytoju wargdieniu? Nejaugi nebuwo bažnyczios, jos tarnu ir apskelbėju mokslu Kristaus, kurio mokštas atpirkęs žmogų no žmogaus ir welnio? Buwo

r bažnyčia buvo ir kunigai, buvo Lietuvoje krikščionybė, wisi jau buvo katalikais; bet neteisybė kersztawo daug kartesnė, nekaip anžiuose pagonijos Lietuvoje.

Katalikystė likosi įwesta musu tėwynėje 1387 metuose ir prakako jau arti 2 szimtmeczių lyg czėso Mikoluno. Wienok krikščioniu diewas nesusimylėjo per 200 metu ant lėtu, pakłusniu ir diewobaimingu hetuwii. Bet, tiesą sznekan, ne diewas buvo rustingas, ne prisakymai jo kersztingi, tai buvo tarnai jo metągingi. Kristaus mokstas iszwadawo žmogų no welnio, tuo tarpu kunigai jį luosą wėl paweržė žmogaus pageidoms. Tą patwirtins musu anžiaus istorija.*†)

Mikolunas tą suprato, bet ir nesuprast negalėjo, kad jo akyse taip elgėsi musu kunigai, kad brenduolys piktenybes lino į akis pat. Mės ant tuju samdiniuku, jis raszė karulu, sudedame pareigas garbinimo diewo, dėl musu per daug sunkias, tuo tarpu jie (kuniga) per sawo paleistuwystę daugiau diewą įpykdina, nekaip iszpraso miešazirdystės". Už paweikstą pridarno budo mačdos Mikolunas paduoda Mahometonis, kurie nekitap meldžasi, kaip kłupėdami, įeina į sawo bažnyčią basi o labiausiai nesimeldžia už kits kitą, taip kad jie negal samdyti dėl sawęs adwokatų prieš diewą.

Tuo tarpu „Tutoriai juokiasi isz masu, raszo jis, už tatau, jog wirszminkai musu išsiis ant minksztu krasiu bažnyčioje taške mačdos ir užminga; tuoczės neturtėlu neleidžia ir sentwėje ju prisiszliėti; atema jie (ponai) į szwenanyczias ir statydami juos (sawo tarnus) prieš sawę, giriasi isz ju daugamo". Dar ir dabar sėkasi regėti, kaip turtinga ponai sėdi sawo krasioje ant szilkinės paduszkos ir p o t e r i a u j a, tuo tarpu už jos nugaros stypso kaip szufas tarnas, aprėdytas brangiais rubais. Ir musu dienos bažnyčiose draug su paweikstais diewu kataliku terpiasi paweikstai turtinguju, kurie prisiplėszia isz truso szwieto didžiausius skarbus, atlauzia bent trupinį dėl pastatymo ar pataisymo szwentenyczios. Dar didesnis juokas paima, kad tie ponai nupirkdami dėl bažnyczios kokius daigtepaŋaikius, neužmirszta paraszti ant ju sawo wardo. Macziau bažnyčioje skreistas (karunas), ant kuriu daug wietos (szesztalės) užimta su paraszta nupirkeju. Isz to wisu aisknu, kad tie wisi geradėjai daro tą wisą ne dėl diewo, kurs žino ir be paweikstu ir be paraszta, bet dėl žmonių, no kuriu ir teŋaukia dėl sawęs pagarbinimo. Juk-gi sznekan, žodžiais musu bažnyczios, geras darbas (taipogi ałmužna) yra ta pati mačda; tuo tarpu Kristus mokino mels-tiesi „už 9 duru ir tiek-gi spyru". Mikolunas teisingai suprasdamas szį wisą galėjo drąsiai isz-tarti: „tuo tarpu jie daugiau diewą įpykdina, nekaip iszpraso miešazirdystės".

Kunigai ir dabar turtinga kłasta musu szalies gywentuju, bet taške Mikoluno dar augszcziaus stowėjo szį ju įpatybė. Wyskupai ir kunigai turėdami didelę įtekme ir waldžią newien ant tansiu wergu, bet ir ant ponu, sukraudawo isz sawo amato didžiausius skarbus; czion prisidurdawo ir placzios ju žiamės: miszkai, ŋaukai, ant kuriu darbawosi daugybė wergu, paskirtu

no wiesnybės, dowanotu per turtingus, kaip ałmužna. ir nupirktu per kunigus ant turgawietės. Kaip karsztai gesawo dwasiszkiejie turtybės, mums pasake Mikolunas: „bažnyczias atiduoda į arendą kunigai kits-kitam ir perleidžia taipogi swietiszkiems, kupeziams, suwedėjams; taip kad daugybė bažnycziu yra neregėjusiu sawo pimeniu". Ir už tatau likdawo daugybė žmonių be krikszto, spawiednės ir paŋaidojimo. „Ir už tat, tolaus jis szneka, tikėjimas awelu swyruoja ir įra, meilė prie diewo atwėsusi. pasz-towinimas jo wardo apsztoja". Jeigu kunigai taip darė, tai no ponu ir seniai reikėjo ŋaukti panėkinimo bažnyczies įstatym. Ir isz tiesos, kuningaisztiš Mik. Radiwiłas p a ė m ė už moterį 1710 m. Barborą Zawiszaitę (taipogi isz magantu) be bažnytiszko sakramento ir mač dar be žinios wiefinio klebėno. Ponai anu czėsu, tolaus szneka wiens rasztininkas, buvo pripratę prie bėdies ir kersztawimu, taip kad dažnai apszidawo ir su bažnyčia taip pat, kaip ant sawo bajo-riszku susirinkimu (seimu)*†*) T. b. d.

*) Lietuwis Mikolunas. †) De moribus Tartarorum etc. I. *†) Boklis Draperis ir kiti.
†) I. Bartoszewicz. Pismo Zbiorowe Wileńskie na rok 1859. II. 134.

UKISZKAS ISZRADIMAS.

Wienas kunigas Antanas N., katras jau seniai gywena swetimėje szalyje, szimet iszlawė prancuziszka kningelę wardu „Decouvertes agricoles et medicales", t. y. ukiszki ir daktariszki iszradimai. Apie tą pati metais pirmians jis iszlawė dangeli kningelu ir lenkiszkoje kalboje; ak kaip wienos taip ir kitos dar neiszsiplatino tarp žmonių, todėl dabar mazai kas girdėo ir žino apie tą naują gaspadoriszka mokslą, o lietuwiai gal ir negreitai dažinotu apie tą swarbu dalyką, nės neiszėjo nei wiena kningelė lietuwiszkoje kalboje. Už tai-gi dabar, norėdamas atneszti naudą sawo wiengeneziams ir užwaduodamas rasztytoją minėtu kningelė iszgulblystu czionai, nors ne žodis i žodi, tą mokslą.

Kiek wienas ukiuinkas, norėdamas pamatyti ant sawo lauko graž us jawus, turi annos persodinti ir wisados jau. uame mėnesyje. O kaip juos persodinti? Reikia sėti jawus taip, kad sėkla iszleistu daigą ant jauo mėnesio. Kas sėja ant suakėtos dirwos, užsėjęs turi suarti, o akėjimą atidėti, pakol grudai sudygs. Kas sėja ant suartos dirwos, turi syki perwaziuoti su akėcziomis, kad nepalikti grudu nepridengtu; paskui, persodinant, kada jau wisi grudai bus sudygę, reikia galutinai iszakėti, taip kad butu pajudintas kiek wienas grudas. Tokiu budu ir persiodina jawai be pridėjimo nereikalingo darbo.

Wisus jawus reikia persodinti, t. y. sudygusius iszakėti, jauname mėnesyje. Kada sėjasi wisokie jawai, kaip antai pawasari, negalima atidėti persodinimą wisu ju ant wieno sykio Kwieczankus [wasaruczius], žirnius didžiausius ir awizus reikia sėti auksezians, taip kad anie dėl persodini-mo sudygtu ant pirmutinio jauo mėnesio. Miežiu, greičiukus žirnius, linus ir tt. reikia sėti wėlaus, nės anie negali iszturėti czalnu, taip kad juja persodiniimas turi buti ant kito jauo mėnesio.

Negerai daro, katrie skubinasi rudeni sėti rugius. Rugius reikia sėti wėlai, taip kad jie sudygtu ir sudygę butu iszakėti, t. y. persodinti ant paskutinio jauo mėnesio prieš užstojimą szalcziu.

Ką reikia daryti, kad persodinti bulwes, batwinius, morkas u kitus daržo ngius? Kad persodinti bulwes, pas-

dintas wagose, taip reikia padaryti: pirmiausiai reikia is-
 arti dykas wagas, paskom insmeigti po kožu kelmų giliai
 lopeta, užsmeigta kelmą truputi pakelti, sutrupinti isz
 wirszaus žiamę ir palikti ant wietos. Praleidus mėnes-
 reikia antrą sykį aparti, kad pridengti no saulės iszsikiszu
 sius bulwiu szakdis. Kad bulwės ir kiti ugiai pasodint-
 taip, kad su arklu [žambriu, žagre] nėko negali weikti,
 persodinti taip reikia: pirmiausiai žiamę [dirwę] reikia nu-
 walyti no nereikalingu žolu, paskom insmeigti po kožu
 ke mu lopeta, isz wirszaus sutrupinti žiamę ir palikti. Dėl
 persodinimo batwiniu reikia sėklę sudaiginti wandenyje,
 paskom iszbarstyti ant smartos dirwos ir užaketi. Tokiu
 budu batwiniu sėjant persodinus. Kad pataisyti piewas,
 katros toli no upiu, reikia pawasari pirmutiniam jauname
 mėnesyje iszakėti.

Tai-gi, kaip matome, tas ukiszkas iszradimas muns
 hepia rėti sudygusius jawus ir wisatos jauname mėnesyje.
 O kas gali drysti iszjudinti pralejusi augti jawą? Ar ezia
 žmoniszkas užwedimas? Ant tokio klausimo galima pasa-
 kyti taip: o kodėl mės nesidywyjame ir nebijome iszdras-
 kyti netik sudygusią, ale jau su lapais rasodę; wisą rasodę
 iszrauname isz rasodniko ir pasodiname i kitą wietą. Czion
 gali kas pasakyti, kad kopustu nepalieka rasodnike dėlto,
 kad tenai mažai wietos, nera kur jiems augti. Gerai! kad
 mažai wietos, tai palikiamo newisus, ale keletą kelmėlu
 [diegu] toli no wiens kito ir pažiurėkiamė, kas isz ju bus.
 Kopustai persodinti gerame laike, t. y. jauname mėnesyje,
 bus geri, o kopustai palikti rasodnike, lapus tures sziokius
 tokius, o galwā [gūziū] nebus. Dėlko taip, kodėl jie ne-
 auga? juk žiamė rasodnike geresnė nekaip durže! O tu
 dėlto, kad ju nepajudina, nepersodina. Isz to galima
 suprasti, kad kopustai dėl gero augimo reikalauja persodi-
 mo, tai ir dėl kitu augalu persodinimas taip pat yra reika-
 lingas. O kaip jawai persodina be jokio užwirszyjimo
 darbo, tai dėlko-gi ju mums ne persodinti? ko bijotesi
 akėti sudygusius jawus, žinant, kad jie po tokio darbo
 atnesz ir mums szinterioję mandę? Kad parodyti, kaip gerai
 auga persodinti jawai, tu yra, kad juos sudygusius isz-
 arba kitap sujudinti žiamę ir kokią itekmę turi lakas per-
 sodinimo, papasakosiu tokius atsitikimus.

Prancūzu metuosė, per kares prancūzu su maskolais,
 maskolai, trunkamiesi atgal no prancūzu, apsisoto ant
 farko, užsėto wasarėjumi ir jawai jau buwo sudygę. Wisą
 lauką taip sumindžiojo ir isztrypė, kad jawu neliko ne-
 žymės. Keletą dienu paskom netoli no tos wietos, kur
 maskolai stowėjo, prancūzu užėmė kitą lauką, taip pat
 už-eta wasarėjumi, ir nuerdami paliko lauką, kaip ir mas-
 kolai, sumintą kaip aslą. Ir kas atsitiko? Tenai, kur
 stowėjo maskolai, jawu nėko nebuwo, o kur stowėjo pran-
 cūzai, tokie buwo gražus jawai, kokiu žmonės nėkados
 nematė. Dėlko taip atsitiko, nėks negalėjo suprasti. Taip
 atsitiko dėlto, kad prancūzai sumindžiojo lauką gerame
 ezėse t. y. jauname mėnesyje, o maskolai delczoje.

Kitas atsitikimas buwo toksai: wienais metais ludai
 iszmuoszo rugius, jau dizečiai iszangusius, ale dar neisz-
 pūkusius. Sodžiaus žmonės iszmuosztus rugius nupjowę
 gywulams ant paszaro, o netoli gywenaus ponas nėko ne-
 dare. Nu ir kas atsitiko? Sodiecziai neturėjo rugiu, nėra
 auns nupjowė, o pono rugiai tokie gražus buwo, kokiu jis
 nėkados nematė. Ant kitu metu tas ponas, bandydamas
 tyczioni s iszdauzė sklypeli tokiu pat rugiu. Ir kas buwo?
 neko! kaip iszdauzė rugius, taip ir paliko iszdauzytais,
 nėks neužango. Tas ponas labai dywyjosi isz tokio atsiti-
 kimo, bet nėkaip negalėjo suprasti, kokiu priežastis tam.
 Priežastis tokia: ledai iszjudino rugius, lyg persodino juos

Jaunam mėnesyje, o ponas iszdauzė delczoje. Isz to
 kiekwienas gali suprasti, koks geras daigtas persodinti
 jawus ir kaip daug piguli no to, kad a juos persodina.

KACAPAS.

DUOCZIAU KITAM, BET ASZ PATS
 DAUGIAUS NORIU.

Ekonomiszka kryzis parupina suspausta gywenimą Lie-
 tuwoje blaszkytiesi i wisus puses, jieszkant apsakym^o
 kaip elgtiesi tolaus? Wisi jau permanė, jog tokiam budu
 gywenimo nežadėta yra ilgai nusiturėti ant supuwusiu pa-
 matu tradicijos: bus persimainymas. Bet kaip ir koks jis
 bus? Kas isz jo iszeis sweikas, o kas nebeiszgydytinai in-
 žestas? Walsczionys, beziainiai, didžiažlainiai ponai, kup-
 eziai, kuniogu ir arėdininkai – wisi pradėjo drebėdami
 žwalgtiesi aplinkui ir klausinėti: kaip ezion daryti? kas
 bus tolaus? Tukstancėziai darbininku mėstuose, daugiaus
 dar beziainiu sodžiuose, kaip audros debesys, baido wisus
 ir užmena apie gelbėjimą sawę... Musu ponai priiiso wai-
 totai apie iszpaismą wergijos ir buwo jau nutilę. Bet pas-
 kutiniu metu wisatina kryzis prispyrė juos labai dažnai
 lautiesi nelaukiamo kokio gulo. Sueigose, laikraszcziuose,
 newien rasztininkai paskirti, bet ir patys dwarponai stan-
 džiai rupinasi apie nusiturėjimą ant sawo wietos. 'Krajuš'
 ant sawo ląksztu tankini pradėjo newien korrespondencijas,
 bet ir stacziai straipsnius małonėti iwairiu dwarponiu apie
 tai, kaip reikia sawę gelbėti. Daugiausiai jiems klūwa tai
 tas, kad pinigū reikia ir ju nėra. Waisiai žiamės atpigo,
 darbinės rankos pabrango, mokestos tos pacizios, paluka-
 nos už inimtas skolas pasikėlė. Walsczionys iszeina ge-
 rnaus: jie mažiaus janczia pabrangimą darbinu ranku; už
 tai kaip kurie tebekrauna skatikais sawo zopostus, ir isz
 antros pusės drąsiaus imasi už kokiū prasimanymu turė-
 dami jau sawanjamė darbe zopostą, kapitoło. Dėl paweik.
 slo: samdant žiamę reikia turėti kapitoło: dėl randos a
 rublu, dėl pasudziū b rub., dėl darbininku c r. ir dėl apsi-
 wertimo dr., isz wiso a**b**č**e**f**d** rublu arba A rublu. Tuomi
 tarpu uk nunkas isz ezion dažnai iszmeta e, taip kad jam
 tereikia dėl tos pacizios pramonės A-cr. Isz szito liekana
 nemaža yra, taip dėl apėmimo 10 desintinu reikia arti 50
 procentu no A, dėl 100 desintinu 40 proc., dėl 1000 de-
 sintinu 30 proc. no A rublu ir tt. Žinoma jie pasilieka pa-
 pacizios ukniukus darbininkus, ko ponai padaryti nemoka.
 Tuomi tarpu ponai, turintieji ko ne wisi skolas, užmoka
 daugiaus palukanu per tiek procentu, per kiek atpinga
 žiamės waisiai. Jeigu kas seniaus mokejo palukanos 7 rub.
 50 kap. arba 10 pudu rugiais (po 5 auksinus), dabar-gi tie
 patys 7 r. 50 kap. kasztuoja jau 15 pudu rugiais, neska-
 tant brangumo darbo ir perkamu taworu isz pabriku. Szi-
 tokios ir wios kitoniszkos priežastys prispyre ponus žiam-
 wudejus prie sienos, o būriai kersztanjancziū beziainiu isz
 wisu krasztu juos peszioja ir arzina. Nebereikia stebėtiesi,
 jog placziosos žiamės pradėjo skubotai skuldytiesi, trupėti
 ir gaiszi. Pirkėjais paskutiniais metais esti wokiecziai,
 lietuwiai ukiniukai, latwiai ir maskolai. Ponai iszwydo
 sawę jau wiena koja už slenkšnių sawo prigimtos szalies,
 kas ir pajudino ju patrijotiszkas striunas szlaketskos szir-
 dies. „Reikia turėtiesi sawo žiamės!“ isz wisur jie rėkina.
 Tuomi tarpu už kits kito skubiasi atpakalai eiti prieš bu-
 rius, teisingai reikalaujanczius žiamės dėl mitinimosi ir
 mokanczius sulyg dėle turėtiesi sawo dirwos. Nėsa juos
 prirszza prie žiamės ne prieproczio, ne szłowės ir garbės
 abejotini raiszcziai, bet prirszza juos prie žiamės ju surm-
 bėję dėlnai ir atkanas pilwas.

Su kaupu 30 procentu gywentoji Lietuvos neturi žia-
 mės; arti 50 procentu wisu gywentoji laukia iszszioję no

ponu žiamės. Wyresnybė Rusijos, no amžiu nemėgianti ponu musu kraszto už ju suteiktus veikalus, greičiau lenkiasi prie žmonių, nors per tą paskutiniai nėko nelaimi; wienok ponus spaudžia. „Turėkitės, turėkitės tėwu žiamės!“ jie szaukia, „nės greitai bus jau wėlu“. Butu skurdu, kad nebutu juokinga, girdėti tokius waitojimus, nės szaukė seniai taip pat ir tebeszaukia dabar Poznaniuje, Galicijoje, Lenkijoje, tuomi-g. tarpu ką priszaukė? Galingas rublis baigia tirpdinti herbis ir prabocziau kapus! Nėra numerio lenkiszko laikraszcio, kame nebutu pasiulytas szioks toks waistas, kurs galėtu „sutarėti ponus ant ju žiamės“ ir num ddyti szimtus tukstancziu alkanu pirkėju tuju žiamia. Bet wis nėkai. Ir pradeda tie poliszki rasztininkai keikti walszcionis už ju newalywumą ir nesupratimą, kas gera, kas bloga [Haszez 'Kraj']. Wieni siulo ponams uždėti krautuwas dėl jawu, elewatorius, antriejie sawiziamiu bankus, trėti iszduoti ant randos, kurą mokėtu sulyg užderejimo jawu ir daugybę kitomiszku. Bet No 44, Krajaus' pasirodė straispnsis suwis kitoniszkos mosties; rasztojais jo p. Margeris dauginas lenkiasi prie žmonių, t. y. prie tos galybės, kuriai žadėtas amžinai yra wirszus. Jis siulo ponams teisingai gerą dėl ju waista dėl sutarimo su musu kraszto walszcioniais; bet netyczionis jis walszcionius atiduoda i neseniai iszykusią wergiją. Ką asz eziau ir noriu iszreikszi.

Isz pradžios p. Margeris iszglando wisas kaltenybes ponu priesz ukiniukus, parodo jiems ju silpnumą nuomonių, paremtu ant pamatu tradicijos ir senybes prieprocziu, tolaus siulo jieszkoti pagelbos tarp tuju, kurie pergyweno amžius ir greitame ezėse atgaus sawo wirszu ant žiamės wisos t. y. prie žmonių. Su poetiszka iszminczia sugriebia jis isz žmonių sznekos pranaszinos tiesas ir iszneria isz ju iszreiszkimą tamsiu ateitinu ezėsu, kurie „jau su wisu nebetoli“, ir jeigu ponai nesusigriebs dabar, „tad greitai bus wėlu“, nės szimtai tukstancziu alkanu žmonių patys padarys sudą ant kruwelės. Bet ką turi veikti ponai, idant atsisergeti no taip arti stowinezios ju pabaigos? Ant to atsako p. Margeris wa kaip: bežiamiuinkams reikia žiamės, o ponams reikia piningu. Pirmiejie lai nuperka, antriejieg parduoda žiamę, nės ukiniukai labiaus mokes po sawę užturėti žiamę nekaip ponai, ir už tai musu tėwynėje neprisiwaisins swetemiejie; ji, žiamė pasiliks musu. Bet ukiniukai neturi tiek piningu, kiek norisi ponams paimiti už ju žiamę. Ukiniukams nėks nepaskolina arba taip paskolina, kad per 3-5 metus reikia mesti ir žiamę nupirktę; ponus-gi spiria bargauinkai (tie, kurie jiems paskolina). Tad ponai tegul, parduodami ukiniukams žiamę, sutaria taip: Mano žiamė yra werta 1000 rb., jus-gi užmokėsite isz kałno 500 rb., o kitus 500 atiduosite per 40 metu kasmet po mažumą su palukanomis. Regisi geriaus ir nereikia. Tuomi tarpu wa kas gali isz ezion iszeiti:

1. Pirmucziausiai ponas pareikalas no ukiniuko pirkėjo didesnės prekės už žiamę, nės neturint isz karto wisu piningu, prisieis jam atsiskyti no tuju procentu, kokius gautu prie wartojimo didelo kapitoła, lubiansini kad jis nori iszmokėti dabartines skolas sawo. Tad kas jam beliks ir ką jis gero suweiks su tomis lekonomis?

2. Idant užmokėti skolas ir liktu sziek-tiek piningu dėl nandingo su jais wertimosi, ponas pareikalas užmokėti sawo lebskos dalos no viso wertumo parduodamos žiamės. Szia galės atateisti wien tas isz ukiniuku, kurs yra piningingas arba kurs turėdamas jau žiamę, pardnos ją kitiems, pats-gi tais piningais pirks no pono. Regime, jog tiejie walszcionys, kurie gywas piningais zoposto neturi, žiamės ap-gi nupirkti negalės, ir tie patys 30 procentu alkanu ju

ir be sawo židinio pasiliks kaip buwo. P. Margeris ezion gali priesz su mumis atsikirsti su Walszcioniu Banku, bet jam atsakysime jo žodžiais: „kas ji pas mus žino?“ kaip prie jo prieti? Swarbiaus-gi tai, kad tas bankas neiszduoda daugiau per 500 rublu ir didžiai nuleidžia prekę perkamos žiames.

3. Tegul dėl paweiklo ponas parduoda 1000 desintinu. Kad draugystė turtingu walszcioniu galėtu užmokėti isz karto wisus piningus, tad ponas parduotu jiems 1 des. po 60 r., wisą už 60000 rublu. Už sziuos piningus ponas uždės koki pabirkę, kurs duos jam 10 procentu arba 6000 r., ponas galės isz tuju piningu ir skolas sawo užgestinti ir dukteris iszduoti. Bet ukiniukai nepaweiks gauti ant metu 6000 r., nės neuždės didelo pabirkės, ir 10 procentu no sawo kapitoła nebegaus; gaus gerai 7 procentus, isz wisu 2100 r. Už tai no antrosios puses 3000 r., t. y. 30000 r. jis ims 6 procentus arba 1800 r., arba isz wisu 2100 + 1800 = 3900 rublu; tuomi tarpu paėmęs wisus piningus už žiamę, imtu 6000 r., isz ezion jis atsizada jau no 2100 r. kasmet. Tai kaip-gi p. Margeris mistyja, jog ponas didžiamis lengwiau atsakys no tuju 2100? Drystu pasakyti, jog ponas padinins procentą ant pudingatu azmokejime 3000 r., tegul ne per wisą 2100 r., tai nors per 1500 r., kas isznesz jau 6 proc.; su anais atos 11 proc., o dar kokie 1½ proc. dėl sugesinimo skolos; isz wisu pono skolininkai mokes apie 12½ proc. no 30000 r. arba 3750 r. ant metu. Tegul paima isz walszcioniszko banko 10000 r. po 7½ proc., tada jems reikia ant metu mokesi 3600 r. ponui, 750 rublu bankui, arba isz wisu 4350 r.; no wienos desintinos iszetun 4 c. 55 kap. tik wieno procento. Zuoma ponas gali ne procentą padidinti atlikusios skolos, bet paczų skolą, kas iszes kuo ne wis toja; ukiniukas nusipirks 1 walaką žiamės mokes ant metu 8 r. wienu palukanu! Tad isz ko gi jis wersis, kad ir dabar walszcionys stena bemokėdami skurbui už sugesinimą skolos no 1 walako po 3-4 rublu? Tiesa, ponni tokiu sutarmė labai prantki, nės jis ima ir procentą dideli ir jo kapitolus užtkrantas standžiai; lyg tik koks pasiklydimas isz ukiniuko puses, ponas tuojau jo žiamę isz po plaktuko traukia.

4. Tokios augsztos metinės mokeskos ir nusipirkusi sawo žiamę ukiniuką stacziui imeta i nasrus wargo ir budo, bet negana ir to: dar ezion atsiwerna nauja spraga dėl amžino ju nuwarginimo ant sawo žiamės. Ponai kaip galėdami rengiesi palikti ir dėl sawęs žiamės koki ploteli; pats ponas jos nedirbs; tad prie pardawimos iszsideres no ukiniuku pirkėju dėl sawęs dienas, ar tai pamokamas gywas piningais pono, arba nors ir galwon palukanu, kuriu ar negalėjo arba nesitiki bloguose metuose užmokėti ukiniukas. Tai wis toja, kokias piningais nesuderėti už dienas mokėti; gana to, kad no walandos tokio suderėjimo, ukiniukas lieka pawargėlu. Wa dėlko tai. Ponus suderia no ukiniuko wasariszku, tegul bus, 20 dienu - neduog; už dienią moka po 30 kap. arba užskutys prie palukanu. Bet tas dienas ponas ius tuda, kada jos bus kuomi braungiausios dėl jo. Szienapjūtis; lytingos dienos; ponas pjauna szieną wien su sawo dabrininkais, padienius palukanams zoposte. Lyg tik susirado gera diena, tuojau wisi padieniai liekasi uzwaryti ant darbo. Ukiniukas atsiskyti negali, nės žadėjo per szienapjut atbuti tiek ir tiek dienu, arba abelnei perwasar. Bet sawas laukas palieka nepjautas arba szienas nedžiowinamas ir pamestas dėl rytodienos, kada maž-jan lietui užszoks. Taip pat ir rugiapjuczio laike. Isz ezion uszku, jog tos 20 dienu wertos esti pusę metu, kad ne daugiau, bet ne 6 rublus, kiek paskutys ponas. Isz antros puses, nors kad ir nesuderėtu ponu su ukiniuku dienu, tad paskutinis isz wisu gyslu spirsas, idant turėti sz ko užmokėti 87 r. už walaką palukanomis ir pats su sawo motere ir wakai pametę sawo darbas. Inesant uždarbio, nės ant padesinės sutarmės bus no pono pasztyti žodžiai: „Jeigu ukiniukas toks ir toks nupirks no manęs žiamę, neužmokės laike man prigulincios palukanos, tad asz toke ir toks gadu apraszyti jo turta“. Ir izpildys ponas sawo žodi: jo žedis yra szlaketskas. Iszwarytas liks kaip galwijas ukiniukas isz jo „mažuczio dwarelo“, kurs praryjo jo turta, metus ir szeimyną.

Tad ponas pastatys gražius namelus ant tos paczios žiamės, kur wasaros laike wediusis; o kuomingas paszwę-

lins naujus namus priesz inėjimą gyventoju ir isztars: „Wisai didz ausa teisybe ir apweida wieszpaties musu su gyzno atgali žiamyti, kurių buwai iszleids isz sawo ranku ir kurių namstos tewelai tokiu pat budu igyjo isz mylistos Geralejo mūsai! Tegul bus padiminti namai su ju gywentojais! Amen! Luksmu atsakys diewobaimus penas.

Ir wa kas iszejo isz walywiausio pamokymo raszalū 'Krajuas'. Ko-gi kad laukti no poniszku pamokslu, iszlehancait isz lipu tokiu Hnaszeziu, Siemionu ir Ko?

Wien gaila, kad p. Margeris inklawo ne i sawo szelmyną ir kad sawo apsiekimais pridoda drasumo 'Krajuas' turotojams! W. BEWARDIS.

Pigiausia wieta walseziuje del nasipirkimo nauju ir seni pecziu ir wisoku naminiu daigtu yra pas L. HUMMEL, 33 W. Centre Str. Shenandoah Pa.

Geriausios amonarkos ir skripkos wisokietopu gatunku pas HOLLERMAN, ant kampo Main ir Loyd ulyczia, Shenandoah Pa.

Jei nori waikus aprėdyti už \$ 1.50, cik pas M. Rohrheimer, 11 N. Main ulyczia, Shenandoah Pa.

WATERBURYJE, CONN., neseiniai apsilankydamas redytojas L. Bařso patėmijo tarp lietuwiu rupestingumą apie pasiūaikymą lietuwiszkos giminės ir apie jos pasikėlimą bei žengimą prieszakyn apszvietime; dėl to kad keletas deszim-eziu brola susirinko, tapė szneka užwesta apie įtaisywų mokslainės, sądarbystos kromo, kuopos susiwienyjimo bei darbininkiszkos politykiszkos partijos. Lietuwiai sutarė tuomi tarpu įrengti draugystę dėl sudėjimo reikalingos sumos pinigų ant reikalū įstengimo drapanu kromo; draugystė prigulės ir prie susiwienyjimo. Dawėsi taip-gi patėmyti, jog waidas, kuris buwo tarpe lietuwiu pakilęs dėl lenkiszkosios linkmės weikatuose musu tautos, jau pusėtinai apsimal-zino ir tokiu budu pasilengwino sutarimą padaryti dėl gero lietuwystės. Isz wisu ko galima buwo matyti, jog Waterburio lietuwiui, prie kuriu prisideda ir musu brolai isz Union City, prie geres sutarties ir gero wedimo reikalū, gal dėl lietuwystės keletą naudingų žingsniu žengti. Tikrai, brolai, neatwėskite, o dirbkite be pušnos pradėtuji darbą saw ant naudos ir Lietuvai ant garbės.

WATERBURY, Conn. Jau praėjo lygini kelos deszim-tys metu, kaip musu brolai atrado Amerikoje walybę, o ką-gi padarė gero per tą wisą laiką dėl brolių? ar gi negalėjo iszsimsti nei wieno, kuris butu galėjęs iszgelbėti tewynę sawo? Nebuwo nei wieno iki musu dieu! drąsiai galime pasakyti, jog szįdienu trime broli su milžinszku skarbu drąsios dwusės, kuris nepalauja szankęs: brolai, buskite isz miego, o pabudę wienykitesi meile musu prosenela, kurie turejo meilę gryną lietuwiszką! Jau galime tikėtiesi, jog lietuwiui pradės pabusti noriat kampucziuose, nesa antsyk neisznesza sylos, idant wisus pabudinti. Sztai 16 gruodžio 1888 m. Waterburio ir Union Citės lietuwiui padawė ranką wienas antram, sutarė sądarbystos kromą nžlėti dėl himės wisu lietuwiu ir tewynės. O tai buwo matyti ant pirmutinio susiriukimo, jog atsiranda meilė musu prosenoulu, nės susiwienyjo isz pirmo karto 33 sąnariui ir sudėjo sznek-tiek pinigų. Tai-gi brolai wienykiamėsi ir bukiame gudresni negu musu praetinėje, idant rastu ateinautiejie brolai ir pasakytu, jog buwo apszwiesti wryai, kad toki naudingą darbą pradėjo dirbti. Už tiesą pirmutiniais busime, ir bus suraszyti kuingoje atininimu wardai pradetoju to naudingo darbo, ką neiszdėis per wisą laiką. W. PASIACKAS.

Naujansios mados lowos, stalai, krėslnai ir kitoki naminiai baldai pigiausiai parsiduoda pas L. HUMMEL 33 W. Centre Str. Shenandoah Pa.

Dziegoriai ir dziegorėlai yra gerai prižiurimi, pirma ne kad jie yra pardodami; dėlto pirkkite pas praktiszką dziegormeisteri HOLDERMAN, kampas Main ir Loyd ulyczia.

Wyrų aptausas no \$ 3.50, waiku no \$ 2.50, wyrų plaszcziai no \$ 2.50, o waiku — no \$ 1.50 augsztyn pas M. Rohrheimer 11 N. Main ul. Shenandoah Pa.

PHILADELPHIJOJE, PA., taipgi lietuwiui emė kručėti, ir tiekiasi sątarti padaryti de isteigimo sąbarbystos kromo. Tegul jiems gerai sekasi. Jeigu wisur tokiu pradžia bus padaryta, kup kad Szenandoryje, ir jeigu po tau wisu lietuwiui sutarime sustos į kruwą, galima yra tikėtiesi, jog isz tos mažos pradžios musu giminė susibanks geru waisiu. — J. Kilikewyczius, kuris ne per senai juokėsi isz mokslu ir keikė mokslu skelbėjas, gawo patėmyti, jog be mokslu žmogus tik ant juoko Engwiai wisiems papuoła. Norėdamas pastoti palicomu, K. kieszo pinigųs tu-liems angliszkiems klastoriams, kad parupinta dėl jo wietų, ir tie wilokai, paėmę į 80 dorėlu o matydami, jog pinigų daugiau negalės iszgauti, nusiantė Joną pas sudžią, kad atsiimtu sawo urėdą ir drapaną. Sudžia iszgirdęs, ko K. atėjo gardžiai pasijaokė, ale pamatęs, jog tas kwailys tapė suwylotas, iszklausinėjo apie wisą atsitikimą, liepė apskų-ti ir sumti. Koks bus galas to wisu, nežinia dar; ale Kilikewyczius bene iszgudrės ir pripažins, jog be mokslu žmogus retai kada moka nosi iszkiszi i szwieta, kožną žingsnį neapmokėjęs; žwarbiais pinigais. Mat, kad reikia mokintiesi. Ar gal dar ne ikwalei patyrei, Jonai?

Idant pirkti taworus pigiai, gerai ir už tiek, ko jie yra werti, eikite pas dziegormeisteri HOLDERMAN, ant kampo Main ir Loyd ulyczia Shenandoah Pa.

Yra parduodama dang pigia bloga drapanu Szenandoryje, o geriausios ir pigiausios drapanos irskrybėlės raudasi pas Rohrheimeri No. 11 N. Main ul. Shenandoah Pa.

SHENANDOAH Pa. Tarp lietuwiu skaitosi geriausiais katalikais ie, kurie labiansiai rekia, jeigu teisybė ant kuningu yra pasakoma. O weidmainystė ir pagedimas szįdies tokiu žmoniu gywenime ju apszieiszkia wisur. Taip dziegormeisteris R. Newulis, kurs no dziegorninku inėmė ant bargo ant \$ 1600, susitaręs su Tabara ir Milaneku jr., mėgino tą wisą taworą paglenžti; bet ant haimės taworas likosi rastas pas Tabarą, kurs drange su Milaneku, patar-mės dawėju ant klastu, tapė suimtas, ir po kancęju iki pro-wai abudu yra paleisti; Newulis žinoma pabėgo. Tai pamokslėlis dėl geruju kataliku, kad butu dar katalikiszkes-nimis!

HOLYOKE Mass. Czion wieną lietuwi, kuri New Yorke agentas parlawė farmeriui Parsons, farmeris nežmoniszka kankino, net lencingais prirekindawo, idant no jo nepabėgtu. Po nekuriu laikni ta piktadarystė farmerio tapė kitu žmoniu patėmyta, ir jis likosi sudaw statytas. Mums gi lietuwiams turi szirdi skaudėti, kad turėdami dang pinigų ant pragėrimu ir prakazyriawimu neturime nei skaitiko ant pagelbos sawo szwiežiniai isz Lietuvos atėjusiu broli!

BUFFALO N. Y. lenkai isteigė draugystę 'Wolna Gmina Polska', kuri žada tarp lenku platinti bediewystę ir radikaliszkas nuomonos drangijiszko ir ekonomiszko atsi-wadawimo lenku tautos.

Užmokoje už L. Buda: J. Witkanskas \$ 1, o W. Bal-trukonis, A. Bulewyczia, W. Matulewyczia, K. Gilus po \$ 2, W. Pauticinius \$ 5.

William S. Brennan,

DARO GERUS CIGARUS, PARDUODA WISOKIUS GATUNKUS CIGARETU.

16 N. MAIN ULYCZIA, Shenandoah Pa.

MOTIEJUS MARCINKEWYCZIA

ant JARDIN ul., artymais Coal ul.,

Laikau szauceziszką dirbtinę ir siuwu ant orderio czebatnus irzewerykus kaip dėl didelū taip ir dėl waiku: primu nesziota apawalynę dėl sulopymo. Pigiaus drau nē kaip wisi Szenandowio szauceziai. Ateikite pas manę, brolai lietuwinikai, o džiaugstiesi ilgnū dėwėdami mano darytą awalynę.

Joseph S. Whitehouse

ADWOKATAS

RAISO NAMUOSE, E. Centre St. Shenandoah.

MAX REESE,

21 SOUTH MAIN ST. SHENANDOAH PA

Wisatinis AGENTAS dėl Hamburgo ir Brėmės garlainiu kompaniju; laiwakortės už pigiausių prekę. Taip-gi siunčiu piningus i Europą, duodu daug rublu už mažai dolerū. Užėikite pas manę, o neapsigaussite.

KRIAUCZISZKAS KROMAS

JONO MIEŁDAŽIO.

Dariau uniformas ir kitokias drapanas wisokiom madom. Prekia (ezienia) yra nuderiamu; drapanos ant orderio. Drangyseziu drapanas galima gauti wisoktos mados. Wisu aptaisas yra padaromas geriausini.

6 E. CENTRE ST. SHENANDOAH Pa.

JOKUBO NOLL

SALUNAS IR RESTAURACIJA,

geriausias porteris wisame mēste.

Lauerio gausus alus wisumet szwiežiausias yrapaduodamas. Knights of Labor cigaru wisumet yra prilaukomi. Užėikite o jus wisumet gausite DIDŽIAUSIA stiklą alaus už 5 centus pas prietelu lietuwininku JOKUBA NOLL, 19 N. MAIN ST. SHENANDOAH PA.

PENNSYLVANIJOS GELEŽINKELIS.

SZAKOS SCHUYLKILL.

I Wigan, Gilberton, Frackville 6.00, 9.15 pr. p., 4.10 po p.
Nedėldieniais 9.40 pr. p. ir 3.10 po p.
I Pottsville 6.00, 9.15 pr. p. ir 4.10 po p.
Nedėldieniais 9.40 pr. p. ir 3.10 po p.
I Reading 6.00, 9.15 pr. p. ir 4.10 po p.
Nedėldieniais 9.45 pr. p. ir 3.10 po p.
I Pottsville, Phoenixville, Norristown ir Philadelphia (stote Broad St.) 6.00, 9.15 pr. p. ir 4.10 po p. sziokią dieną.
Iz Frackville i Shenandoah 10.34 pr. p. 12.11, 7.46, 10.03 po p. Nedėlomis 11.13 pr. p. ir 4.53 po p.
Iz Pottsville i Shenandoah 10.10, 11.45 pr. p. ir 7.15, 9.30 po p. Nedėldieniais 10.40 pr. p. ir 4.20 po p.
Iz Phila. (Broad ul. stote) i Pottsville ir Shenandoah 6.05, 8.35 pr. p. ir 4.10 po p. Nedėloje 9.23 pr. p.
I New York 3.20, 4.05, 4.49, 5.33, 6.50, 7.31, 8.20, 8.30, 9.40, 11.00, 11.15 pr. p. (limited express 1.11 ir 4.50 po p.) 12.49, 2.30, 3.20, 4.56, 6.35, 7.12, 8.12 po p. ir 12.01 unkezu
Nedėloje 3.20, 4.05, 4.35, 8.30, 9.40 pr. p., 12.49, 3.20 (limited) 4.50, 5.28, 6.35, 7.12, 8.12 po p. ir 12.01.
I Baltimore ir Washington, 12.25, 3.56, 7.20, 9.10, 10.20, 11.18 pr. p. (2.35 lim. exoress), 4.02, 4.30, 5.42 (limited express) 6.57 po p. Tiktai i Baltimore 2.02, 5.08, 10.40 po p. Nedėloje 12.25, 3.50, 7.20, 9.10, pr. p. ir 11.18 [5.42 limited] 6.57 po p. I Baltimore 5.08 ir 10.40 po p.
I Pitsburg 11.20 pr. p. kasdien ir 10.20 po p. sziokią d.
Iz Sunbury i Williamsport, Elmira, Canandaigua, Rochester, Buffalo ir Niagara Falls 5.10 pr. p. ir 12.52 sziokią dieną. I Watkins 5.30 sziokią dieną. I Kane 12.52 po p.
CHAS. E. PUGH, Gen. Manager. J. R. Wood, Gen. P. Ag.

Brunn & Maullinger

ADWOKATAI

POTTSVILLE PA.

C. H. BOSSLER

W. COAL UL. SHENANDOAH PA

Netoli no Main ulyczios, Namuose Freyneu.

Parduodu gerausią ir szwiežiausią mėsą: jautieną, kiaulieną ir tt., taip-gi puddingą, deszras ir t. t. Brolai lietuwininkai ateikite i mano mesos kromą pirkti. Wiskas už pigiausių prekę parsiduoda.

PIRKKITE WISOKIAS LIEKARSTAS

Baltojo Arelu Aptiekoje

DĖLES,

PLESTRUS,

PILES,

LINIMENTUS,

SPIRITUS,

KAMPARUS,

ALKOHOLĮ ir wisokias kitokias Liekarstas.

Tėnyk ant BALTOJO ARELO.

KIRLIN'S DRUG STORE.

Nemuose Fergusono Hotelo.

DR. RICHTER'IO

PAIN EXPELLERIS

garsi prusiszka namu liekarsta turi buti laikoma zoposte kožname name, kažnoje giminėje, kaipo geriausiu pagežba no REUMATIZMO, podagros, persiszaldymu, norwiszku ligu, paralyžiu, iszsinarinimu, szirdies ligu, dantu skaudėjimo ir pitwo ligu, patrukimo, kosulo ir kitu ligu.

Nėra geresnės Liekarstos per Expelleri.

Dabok gerai ant musu kupezystės ženktu „Raudono Įkaro“ ir nepirkk be jo!

F. AD. RICHTER & CO,

310 Broadway, New York.

PREKĖ UŽ BONKĄ \$ 0.50.

DOWYDAS FAUST,

No. 120 South JARDIN ST., Shenandoah Pa.

yra wyriausias ir seniausias agentas dėl insipirkimo no ugnies ir dėl apsergėjimo gywaszio; reprezentawoja geriausias ir didžiausias kompanijas. Lietuwininkai norėdami apsisergėti aut gywaszio ir no ugnies ateikite pas manę, ir to nepasigalesite.

JOKUBO MATULO

KRAUTUWĖ WYNO, LIKIERIU. CIGARU.

Taip-gi aty parduodu kegenis.

Geriausias aretkas gausi gallonais ir kwortomis.

NORTH MAIN ST. SHENANDOAH PA.